

Джерела та література

1. Політичні відносини між Україною та Польщею. *Посольство України в Республіці Польща*. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/228-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinojuta-polyshheju>
2. Договір про співробітництво Центрального статистичного управління Республіки Польща та Міністерства статистики України. 22.02.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_038#Text
3. М'якушко С., Мирончук А. Стан та перспективи українсько-польського міжакадемічного співробітництва. *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє*. Київ: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 2002. С. 258–264.

Стеценко Сергій

*Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
“Міжрегіональна Академія управління персоналом”»*

УКРАЇНА ТА ПОЛЬЩА: ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ТА ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ

Ключові слова: співпраця, історичне минуле, національна пам'ять, добросусідські відносини, Волинська трагедія.

Keywords: cooperation, historical past, national memory, good neighborly relations, Volyn tragedy.

Після початку російсько-української війни Польська Республіка стала одним із найбільших партнерів України у світі. Польські друзі допомагають нам як військовими методами, постачаючи зброю [3], так і економічними, забезпечуючи наших біженців [5] та формуючи надійний тил. Із моменту початку нашої співпраці і до сьогодні Польща лишалась нашим вірним союзником. Польща – перша країна, яка визнала незалежність України.

Та незважаючи на те, що відносини наших двох країн надзвичайно поліпшились, питання національної свідомості досі залишається гострим і таким, яке має розглядатись на найвищих рівнях. Ці тези не мають на меті поглибити ворожнечу між нашими народами, лише навпаки – закликати обидві сторони до співпраці та взаєморозуміння з болючих для нас питань, адже лише так ми можемо досягти міжнародного порозуміння та миру.

Мирон Сич, єдиний представник української нації в Сеймі Польщі, ще у 2011 році казав: «Польща і Україна могли б разом утворити дуже потужну, дуже важливу силу, яка могла би стати елементом стабілізації європейської політики взагалі, а також безпеки у цій частині Європи» [1]. Його позиція ознаменовується дуже влучними та актуальними словами: «Україна не може писати польську історію, а Польща – українську» [1]. Саме в цій невеликій тезі й викладається відповідь на питання про те, в який спосіб має формуватися польсько-українська співпраця у питаннях національної пам'яті. Так само, як ми, українці, не можемо переконати Польщу в тому, що Армія Крайова була загрозою та злочинною структурою, так і поляки не зможуть переконати нас у тому, що УПА – це виключно негативна структура, яка має бути забутою, а її спадок – нівельованим.

Водночас цей самий діяч піднімає питання польсько-українського національного конфлікту 1942–1947 рр. Він не називає ті події різаниною саме через те, що вони мали двосторонній характер. Серед загиблих величезна кількість поляків, проте так само гинули й українці. Важко назвати односторонніми події, в яких серед цивільного населення гинули представники обох націй [8].

Обговорюючи Волинську трагедію, також варто згадати слова Володимира В'ятровича, який розглядав ці події, як «Другу польсько-українську війну». Аргументував він це тим, що головні суб'єкти протистояння у вигляді АК та УПА мали свої організації та навіть вели фронтові бої, а на переговорах 1942–1945 рр. визнавали один одного воюючими сторонами [7].

Проте йдеться про події не лише Волинської трагедії, а і про всю українсько-польську співпрацю у національних питаннях. Наприклад, в українському Тернополі головний стадіон назвали на честь Романа Шухевича [4], особи, яка була командиром УПА та причетна до вбивства польського населення [2]. Водночас у польських містах Грубешов і Томашов Любельський існують вулиці на честь Станіслава Басая та Зенона Яхимека, які причетні до масових убивств українського населення [6].

Суть полягає у тому, що ми, українці, вважаємо Романа Шухевича своїм національним героєм, і так само поляки вважають Станіслава Басая та Зенона Яхименка своїми героями. Ми маємо засуджувати ті злочини проти людяності, які відбулись у нашій спільній історії, і не допускати їх повторення в жодному разі, але не маємо права забувати про те, що ці криваві та жорстокі злочини відбувалися з обох боків у нашій історії сусідства. Однобічний перегляд та аналіз жакхливих трагедій минулого – неприпустимий і з української сторони, і з польської. Закликаємо наші інститути національної пам'яті до співпраці та розуміння цінностей національної пам'яті й життів людей по обидва боки.

Із поваги до тих, хто загинув, і тих, хто живе зараз, для нашого спільного блага, я звертаюсь до чи не єдиної методики вирішення складних для нас питань: «Я пробачаю та прошу пробачення» [9]. Я, як українець, пробачаю та прошу пробачення, сподіваючись на те саме зі сторони польської, будуючи добросусідські рівні відносини та мирно вирішуючи наші спільні трагедії та історію на рівні інститутів національної пам'яті. Адже, як казав видатний польський громадський діяч Єжи Гедройць: «Без незалежної України немає незалежної Польщі».

Джерела та література

1. Мирон Сич: Україна не може писати польську історію, а Польща – українську. *Zaxid.net*. 31.03.2011. URL: https://zaxid.net/miron_sich_ukrayina_ne_mozhe_pisati_polsku_istoriyu_a_polshha_ukrayinsku_n1126008
2. Літопис УПА. Том 26. Українська Головна Визвольна Рада. Документи, офіційні публікації, матеріали. Кн. 4. Торонто–Львів, 2001. 490 с.
3. Żak K. Błaszczak: Przekazaliśmy kolejnych 10 czołgów Ukrainie. *RMF 24*. 10.03.2023. URL: https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-blaszczak-przekazalismy-kolejnych-10-czolgow-ukrainie_nId,6644420#crp_state=1
4. Пиріг В. Головний стадіон Тернополя назвали іменем Романа Шухевича. *Zaxid.net*. 05.03.2021. URL: https://zaxid.net/na_chest_romana_shuhevicha_u_ternopoli_nazvali_golovniy_miskiy_stadion_n1515395

5. Поляки витратили на допомогу біженцям з України близько 2 мільярдів доларів. *Економічна правда*. 27.07.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/07/27/689681/>
6. Бака В. Сагринь. Злочин без терміну давнини. *Історична правда*. 12.03.2019. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2019/03/12/153807/>
7. Переклад книги В'ятровича про польсько-українську війну видали в Канаді. *Історична правда*. 12.03.2021. URL: <https://www.istpravda.com.ua/short/2021/03/12/159132/>
8. Депутат Сейму Мирон Сич: «Зараз не 1943-ій, ми заслужили на примирення» *Історична правда*. 16.05.2013. URL: https://www.istpravda.com.ua/articles/2013/05/16/124176/view_print/
9. Просимо пробачення і самі пробачаємо, цій формулі немає іншої здорової альтернативи – голова УІНП Антон Дробович. *Український інститут національної пам'яті*. 09.07.2021. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/prosymo-probachennya-i-sami-probachayemo-ci-y-formuli-nemaye-inshoyi-zdorovoyi-alternatyvy-golova-uinp-anton-drobovych>

Сорокін Андрій

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ РОЗПОРЯДЖЕНЬ ТА НАКАЗІВ ГОЛОВИ КИЇВМІСЬКРАДИ ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ КОНТАКТІВ 1990–1991 РР.

Ключові слова: *Київ, Варшава, столиця, зв'язки, контакти.*

Keywords: *Kyiv, Warsaw, capital, links, contacts.*

В умовах активного розвитку сучасних українсько-польських відносин актуальності набуває дослідження процесу їх становлення впродовж 1990–1991 рр., зокрема на рівні контактів владних та самоврядних столичних міських органів [1, 12–13].

Названі контакти дотично відображено в українській та польській історіографії. Зокрема, І. Бабій та І. Богінська окреслили тенденції співпраці між містами України та Польщі, зокрема активізацію зв'язків на поч. 1990-х рр. [1, 13]. У дослідженнях О. Богородецької також зазначено вказану тенденцію та згадано укладення міжміських угод Києва з Краковом та Варшавою протягом 1993–1994 рр. [2, 74; 9, 168]. Український контекст міжміських зв'язків Варшави як столиці Польщі розкрито у статті С. Фалінського [10], зокрема також згадано про укладення договору між містами Варшавою та Києвом у 1994 р. [10, 149, 152], доповненим аналогічною угодою між Мокотувом як районом Варшави та Печерським районом м. Києва [10, 155]. Передумови формування зв'язків Києва як столичного міста із містами Польщі було досліджено у роботах О. Кийкова [5] та І. Мятяш [6, 91, 93]. До того ж О. Дронова та Є. Макарчук із підкресленням означених передумов описали становлення сучасних зовнішніх контактів Києва як столиці України із Краковом та Варшавою [4, 51].

Попри значущість перерахованих праць їм властива незначна увага саме до періоду 1990–1991 рр. Для заповнення названої прогалини слід звернутися до малодосліджених джерел, якими в умовах збереження наголосу на документах із центральних та галузевих державних архівів України [6, 89–91] є документи Київміськради у складі фонду 1697 Державного архіву м. Києва [8, 133], зокрема журнал реєстрації розпоряджень та наказів голови Київміськради [8, 135].